

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МЕДИЧНОГО ФАХІВЦЯ

О. Ю. Бідованець, О. Й. Зарічна, І. Б. Привроцька

*ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського
МОЗ України»*

Соціальні кризові процеси, які відбуваються в сучасному суспільстві, негативно впливають на психологію людей, спричиняючи тривожність і напруженість, озлобленість, жорстокість і насильство. Якість професійної освіти є важливим питанням сьогодення.

У статті висвітлено результати оцінки рівня агресивності у молоді на етапі здійснення професійного вибору.

PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE MEDICAL PROFESSIONAL'S PERSONALITY FORMATION

O. Yu. Bidovanets, O. Y. Zarichna, I. B. Pryvrotska

SHEI «Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky of MPH of Ukraine»

The social crisis processes that take place in the modern society, negatively affect on the psychology of people, causing anxiety and tension, anger, cruelty and violence. The quality of professional education is an important current issue.

This article adduces the results of the aggressiveness evaluation among youth at the phase of professional choice implementation.

Вступ. Схильність до агресивної поведінки у студентів діагностували за опитувальником «Діагностика схильності до агресивної поведінки А. Ассингера». Анкетували учнів старших класів середньої школи і студентів першокурсників м. Тернополя. У дослідженні взяли участь 60 учнів 11 класів; 92 студенти, серед яких 46 студентів I курсу Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, що навчаються за спеціальністю «Біологія» та 46 студентів I курсу Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського.

Опитування проводили щодо індивідуального ставлення до питань біоетики молодих людей, які навчаються на першому і четвертому курсах лікувального факультету ТДМУ ім. І. Я. Горбачевського (49 і 57 чоловік відповідно), першокурсників біологічного факультету педагогічного універси-

тету (48 чоловік), одинадцятикласників ЗОШ № 5 (60 чоловік) і студентів 6 курсу ТВДС ім. Й. Сліпого (17 чоловік). Для дослідження ми використовували спеціально розроблені анкети, які складаються із двох частин. Перша частина містить 13 питань, які спрямовані для виявлення. Друга частина опитувальника ідентифікує за статтю, професією, ставленням і належністю до певної релігії.

Основна частина. Відомо, що агресивні риси поведінки індивіда важливі для відстоювання автономії, усунення джерела загрози або страждання, видалення перешкод на шляху до задоволення потреб, розв'язання внутрішнього конфлікту, підвищення самооцінки. При цьому агресія може частково або повністю не усвідомлюватися її господарем.

За результатами дослідження методикою А. Ассингера встановлено, що 35,0 % школярів є надмірно миролюбними, що, очевидно, зумовлено недостатньою впевненістю у власних силах і

можливостях. Помірно агресивними є 60,0 % школярів, що, очевидно, вказує на їх достатнє честолюбство та самовпевненість.

Лише 5,0 % з опитаних школярів є надмірно агресивними. Для таких осіб характерні невірноваженість та бажання досягти мети будь-якими методами, незважаючи на думку інших. Особи з високим рівнем агресивності нерідко бувають невірноваженими і жорстокими до інших. Вони сподіваються дістатись до управлінських верхів, розраховуючи на власні методи, досягнути успіху, жертвуючи інтересами тих людей, що їх оточують [1]. Серед студентів I курсу медичного університету 6,5 % є надмірно агресивні. Серед першокурсників-біологів надмірно агресивних осіб не було.

Помірна агресивність виявлена у 78,3 % студентів I курсу медичного університету і 32,6 % студентів педагогічного. Даний рівень агресивності характерний для людей, які цілком успішно йдуть по житті, оскільки у них достатньо здорового честолюбства і самовпевненості.

Неагресивні 15,2 % обстежених першокурсників медичного університету і 32,6 % респондентів біологічного факультету. Надмірно миролюбні особи, за даними літератури, недостатньо упевнені у власних силах і можливостях [1].

На питання про те, чи медичний професіоналізм включає моральні якості лікаря і передбачає вивчення етичних знань, ствердно відповіло 68,4 %, заперечило 5 %, важко було відповісти 26,6 %.

Вибір професії стає центром психологічного розвитку старшокласників [2]. У зв'язку з виникненням життєвих планів у них формується вміння

підпорядковувати свою поведінку конкретним цілям майбутнього самостійного життя, перебувати мотиви діяльності. На перше місце виступають відповідальність перед собою, почуття суспільного обов'язку, ідейні переконання, моральні принципи, якими старшокласники починають керуватися в повсякденному житті. Незважаючи на те, що термін «агресія» зазвичай вживається для позначення руйнівних намірів, його поширюють і на більш позитивні прояви, наприклад активність, що породжується честолюбством. Подібні дії позначають як самоствердження, щоб підкреслити, що вони спричинені неворожою мотивацією та проявляються у формі конкуренції, прагнення до досягнень і т.д.

Пошук свого місця в житті – професійного, особистісного, духовного – є провідною діяльністю особистості в старшому шкільному віці. Відмова від зовнішньої моралі, ствердження відносності моральних та духовних цінностей спричиняють тимчасове підвищення рівня агресивності, що необхідно враховувати з метою корекції.

Висновок. Отже, запровадження викладання біоетики у медичному університеті сприятиме формуванню особистості майбутнього медичного фахівця на засадах людяності, альтруїзму та обов'язку у ставленні до хворого. Поширення персоналістичної моделі біоетики сприяє розвитку духовно багаті особистості, яка діє на основі принципів милосердя, чесності, працьовитості.

Дана система поглядів має екуменічний характер, включає порівняльний аналіз поглядів і понять, які належать як до загальнолюдської, так і до християнської етики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колесник Ю. М. Якість освіти – показник відповідальності перед суспільством / Ю. М. Колесник, Ю. М. Нерянов, В. М. Компанієць. – Медична освіта. – 2012. – № 2. – С. 61–63.

2. Дячук Д. Д. Аналіз та визначення пріоритетів розвитку безперервної професійної освіти молодших спеціалістів із медичною освітою / Д. Д. Дячук, Т. С. Ласиця, О. Є. Рубан. – Медсестринство. – 2012. – № 2. – С. 4–6.